

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Matlak
Protokolant:	protokolant sądowy Kacper Rybicki

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2017 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko K. H. (1), K. H. (2), J. B., M. B.

o zapłatę

1. Zasądza od K. (K.) H., K. H. (2), J. (J.) B., M. (M.) H. B. solidarnie na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 360.318,95 CHF (trzysta sześćdziesiąt tysięcy trzysta osiemnaście 95/100) CHF;
2. W pozostałym zakresie powództwo oddała;
3. Kosztami procesu obciąża w całości pozwanych K. (K.) H., K. H. (2), J. (J.) B., M. (M.) H. B. solidarnie, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie Referendarzowi Sądowemu.

III C 1251/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia powód Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanych K. H. (1), K. H. (2), M. H. i J. B. kwoty 377.288,11 CHF tytułem niespłaconego kredytu hipotecznego oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W piśmie z dnia 31 października 2013 r. powód uzupełnił dotychczasowe roszczenie, wnosząc o zasądzenie kwoty 377.288,11 CHF solidarnie od wszystkich pozwanych oraz wniósł o zasądzenie odsetek umownych za okres od 6.09.2010 r. do 12.07.2012 r. (pismo – k. 40).

W piśmie z dnia 1 marca 2016 r. powód sprecyzował powództwo wnosząc o zasądzenie od pozwanych solidarnie, tytułem nieuregulowanej na dzień 1 marca 2016 r. części wierzytelności, kwoty 357.399,40 CHF tytułem kapitału wymagalnego, kwoty 2919,55 CHF tytułem odsetek umownych oraz kwoty 89.386,05 PLN tytułem kosztów. W pozostałym zakresie powód cofnął powództwo (pismo – k. 375 i nast.).

Pozwani w odpowiedzi na pozew wnieśli o oddalenie powództwa podnosząc, iż umowa kredytu nie została im przez powoda skutecznie wypowiedziana (powód nie załączył do pozwu kopii oświadczenia o wypowiedzeniu umowy oraz potwierdzenia przesłania pozwany takiemu oświadczenia). Pozwani zakwestionowali również, aby wypłata kredytu nastąpiła we frankach szwajcarskich, nadto podnieśli, iż powód nie poinformował ich o ryzyku związanym

z zaciąganiem kredytu w walucie obcej. Pozwani wskazali również, że powód nie wykonał zarządzenia sądu i nie uzupełnił braków formalnych pozwu poprzez wskazanie wysokości żądanych odsetek umownych, w związku z czym pozew winien być zwrócony (odp. na pozew – k. 288-289).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 września 2007 r. poprzednik prawny powoda (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanymi, reprezentowanymi przez A. K. na podstawie pełnomocnictwa sporządzonego w dniu 7 sierpnia 2007 r. w D. (...), umowę kredytu nr (...) (...), na podstawie której udzielił pozwanym kredytu hipotecznego w wysokości 441.742,03 CHF (umowa – k. 344 i nast.)

Kredyt zabezpieczony został hipoteką zwykłą łączną w wysokości 441.742,03 CHF ustanowioną na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu kredytu oraz hipoteką kaucyjną łączną w wysokości 52.423,29 CHF ustanowioną na zabezpieczenie odsetek i innych kosztów na przysługującym pozwanym K. H. (1) w 1/2 części i J. B. w 1/2 części prawie własności lokali mieszkalnych o nr (...) położonych w B. przy ul. (...) oraz prawie do lokalu użytkowego – garażu (...) znajdującym się w tym samym budynku (oświadczenie – k. 402).

Okres kredytowania wynosił 15 lat. Uruchomienie kredytu zgodnie z pkt 5.2 umowy miało nastąpić w transzach, w wysokości nie większej niż 1.006.200 złotych. Warunkiem uruchomienia kredytu było m. in. złożenie dyspozycji uruchomienia kredytu. W przypadku, kiedy zgodnie z dyspozycją kredytobiorcy wypłata środków miała nastąpić w innej walucie, niż waluta kredytu, następowało to po przewalutowaniu po kursie obowiązującym w momencie zaksięgowania dyspozycji uruchomienia kredytu (§ 4 pkt 5 Regulaminu produktów kredytowych dla klientów indywidualnych w (...) Bank (...) S.A., stanowiącego integralną część umowy – k. 348 i nast.).

Zgodnie z pkt 8.8 umowy spłata kredytu miała następować z rachunku nr (...) prowadzonego we frankach szwajcarskich (...) i zasilanego wyłącznie środkami w walucie, w której jest prowadzony. Spłata kredytu dokonywana była na rachunki (...) (kapitał), (...) (odsetki umowne) i (...) (odsetki karne) poprzez rachunek osobisty numer (...) (historia w/w rachunków - k. 310-343v).

Zgodnie z pkt 11.1 umowy bank zastrzegł sobie możliwość zmiany waluty kredytu z waluty obcej na PLN lub wydłużenia okresu kredytowania w przypadku, gdy na skutek wzrostu ryzyka zmiany kursu walut lub ryzyka zmiany oprocentowania może nastąpić zagrożenie zdolności kredytowej kredytobiorcy.

W pkt 11.5 znajdował się zapis, iż kredytobiorca potwierdza, iż jest świadomy ryzyka zaciągania kredytu w walutach obcych, które wynika z możliwości zmiany kursu waluty kredytu wobec PLN lub zmiany oprocentowania waluty obcej, których skutkiem może być zagrożenie zdolności kredytowej kredytobiorcy spowodowane istotnym podwyższeniem wartości kredytu i odsetek do spłaty.

Aneks z dnia 12 października 2007 r. umowa kredytowa została zmieniona w zakresie zmiany terminu całkowitego uruchomienia kredytu, który ustalony został na dzień 30 października 2007 r. (Aneks nr (...) – k. 346v).

Z uwagi na zaległości w spłacie kredytu, która na dzień 23 maja 2012 r. wynosiła 72.939,94 CHF z tytułu kapitału wymagalnego i 6676,47 CHF z tytułu odsetek umownych, pismem z dnia 23 maja 2012 r. powód wypowiedział pozwanym umowę kredytu. Pismo wysłane zostało do pozwanych w dniu 28 maja 2012 r. listem poleconym na adresy wskazane przez pozwanych jako adresy do korespondencji (oświadczenia – k. 304-307, potwierdzenie nadania przesyłek poleconych – k. 302-303v).

W piśmie skierowanym do powodowego Banku z dnia 19 czerwca 2012 r. pozwani wskazali na fakt otrzymania przez nich pism wysłanych przez Bank w dniu 28 maja 2012 r. (k. 308).

W dniu 1 marca 2016 r. Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wystawił wyciąg z ksiąg banku o nr (...) stwierdzający, iż pozwani są solidarnie zobowiązani do zapłaty na rzecz banku z tytułu niespłaconego kredytu hipotecznego kwoty 360.318,95 CHF, na którą składały się kwota 357.399,40 CHF tytułem kapitału wymagalnego oraz kwota 2919,55 CHF tytułem

odsetek umownych (k. 420). Odsetek karnych od należności przeterminowanych powód nie naliczał od września 2011 r. (oświadczenie powoda w piśmie z dnia 1 marca 2016 r. – k. 375v).

Pozwani K. H. (1) i J. B., obywatele Irlandii, postanowili zakupić lokale mieszkalne w Polsce, gdyż ich zdaniem była to dobra inwestycja. W tym celu skontaktowali się z A. K. – doradcą inwestycyjnym, obywatelką (...) zamieszkałą na stałe w P. którą polecił im znajomy, który już zainwestował w nieruchomości w P.. Zdecydowali się zaciągnąć kredyt we frankach szwajcarskich z powodu najniższego wówczas oprocentowania kredytu. Wówczas do K. H. (1) odezwał się pracownik (...) – D. D., który udzielił mu informacji dotyczących kredytu. Rozmowa przeprowadzona była w języku angielskim. Pozwany otrzymał także wszystkie dokumenty dotyczące kredytu w języku angielskim, za wyjątkiem informacji o kredytach hipotecznych w walutach obcych. Pozwani mieli świadomość zmienności kursu walut, ale w momencie zaciągania zobowiązania nie rozważali ryzyka z tym związanego. Kredyt zaciągnęli za pośrednictwem pełnomocnika – A. K., na podstawie pełnomocnictwa udzielonego w dniu 7 sierpnia 2007 r. w D.. Osoba ta reprezentowała także pozwanych przy umowach dotyczących zakupu nieruchomości (akty notarialne – k. 407 i nast.). Lokale zakupione za kwotę uzyskaną z kredytu pozwani K. H. (1) i J. B. przeznaczyci pod wynajem. Założeniem pozwanych było, aby kwota uzyskiwana co miesiąc z tytułu najmu pokrywała w całości ratę kredytu. Na skutek wzrostu kursu franka szwajcarskiego wysokość raty kredytu przekroczyła dochód pozwanych uzyskiwany z tytułu najmu (korespondencja e-mail – k. 431, zeznania pozwanych – k. 432 i nast.).

Sąd zwążył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zakresie kwoty 357.399 CHF dochodzonej z tytułu kapitału wymagalnego oraz kwoty 2919,55 CHF dochodzonej z tytułu odsetek umownych (roszczenie sprecyzowane w piśmie z dnia 1 marca 2016 r. – k. 375v).

Jurysdykcja Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie niniejszej wynika z rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, które zastępuje odpowiednio przepisy k.p.c. (art. 1097 k.p.c. i nast.) oraz umów międzynarodowych w dziedzinie jurysdykcji krajowej. Z art. 5 pkt 1 rozporządzenia wynika, że jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub roszczenie wynikające z umowy, osoba mająca miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, może być także pozwana przed sąd miejsca, gdzie zobowiązanie zostało wykonane lub miało być wykonane. W prawie polskim natomiast miejsce wykonania zobowiązania ustala się na podstawie art. 454 k.c., z którego wynika, iż świadczenie pieniężne powinno być spełnione w miejscu zamieszkania lub siedzibie wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia.

Pozwani są zobowiązani solidarnie wobec powodowego Banku na podstawie umowy kredytu hipotecznego nr (...) (...) z dnia 20 września 2007 r., zawartej z poprzednikiem prawnym powoda – bankiem (...) S.A. z siedzibą w W.. Na podstawie w/w umowy bank udzielił pozwany kredyt w walucie obcej – frankach szwajcarskich, w kwocie 441.742,03 CHF (okoliczność bezsporna). W świetle złożonych do akt sprawy dokumentów oczywistym jest także fakt wystąpienia zaległości w spłacie kredytu zarówno na dzień sporządzenia oświadczeń przez bank o wypowiedzeniu umowy kredytu (23 maja 2012 r.), jak i na dzień sprecyzowania powództwa (1 marca 2016 r.).

Pozwani w odpowiedzi na pozew podnosili m. in., że nie zostali przez powoda poinformowani o ryzyku związanym ze zmianą kursu walut.

Zarzut ten w ocenie Sądu jest niezasadny. Poza sporem jest fakt, iż umowę kredytu w imieniu pozwanych zawierała ustanowiona przez nich pełnomocnik A. K., obywatelka (...), mająca stałe miejsce zamieszkania w P. i władająca językiem (...).

Zgodnie z treścią art. 95 k.c. czynność prawna dokonana przez przedstawiciela w granicach umocowania pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego. Przepisy prawa bankowego nie zabraniają dokonywania czynności bankowych, w tym zawierania umów kredytowych, za pośrednictwem przedstawicieli. Nie tracą one przez to waloru bezpośredniości, ponieważ wszystkie związane z dokonaną czynnością skutki prawne ponosi strona umowy, czyli mocodawca. Pełnomocnik pozwanych – A. K. podpisując w imieniu pozwanych umowę kredytową potwierdziła, iż

zapoznała się z treścią umowy, rozumie tę treść i akceptuje ją oraz jest świadoma ryzyka związanego z zaciąganiem zobowiązań w walucie obcej (pkt 11.5 umowy kredytowej).

Pozwani podnosili także, iż nie otrzymali dokumentu zawierającego informacje o ryzyku związanym ze zmianą kursu walut w języku angielskim, przez co nie mogli uzyskać wiedzy na temat tego ryzyka.

W ocenie Sądu zarzut ten także nie zasługuje na uwzględnienie. Ustanowiony przez pozwanych dla celów zaciągnięcia kredytu hipotecznego w Polsce pełnomocnik w osobie A. K. jest obywatelem (...) i biegle włada językiem (...). Pomijając fakt, iż czynności dokonane przez pełnomocnika w imieniu mocodawcy obciążają mocodawcę, powodowy bank nie miał obowiązku w tej sytuacji dostarczania pozwanym dokumentów kredytowych w języku angielskim. Nadto, w czasie składania wniosku kredytowego pozwani nie wyrazili potrzeby przetłumaczenia na język angielski jakichkolwiek dokumentów otrzymanych w języku polskim. Pozwani mieli też możliwość przetłumaczenia we własnym zakresie na język angielski dokumentów po tym, jak (zgodnie z twierdzeniem pozwanych) K. H. (1) otrzymał je w języku polskim drogą elektroniczną, przed zawarciem umowy. Pozwani z tej możliwości nie skorzystali. Z ich zeznań wynika także, iż omawiając warunki udzielenia kredytu z pracownikiem banku, który się skontaktował z K. H. (1), kwestia ryzyka związanego ze zmianą kursu walut nie była w ogóle omawiana. W ocenie Sądu fakt, że pozwani, którzy zamierzali zaciągnąć kredyt w (...), w ogóle nie zainteresowali się kwestią w/w ryzyka, świadczyć może jedynie o braku należytej staranności z ich strony.

Niezasadny jest też zarzut nieskuteczności wypowiedzenia umowy kredytu. Powód przesłał pozwanym oświadczenia o wypowiedzeniu umowy listem poleconym na adresy wskazane przez pozwanych jako adresy do korespondencji, przy spełnieniu przesłanek uzasadniających wypowiedzenie umowy, wskazanych w art. 75 ust. 1 ustawy prawo bankowe i § 12 ust. 1 Regulaminu produktów kredytowych dla Klientów Indywidualnych w (...) Bank (...) S.A. Pozwani, na dzień 23 maja 2012 r. zalegali bowiem ze spłatą kredytu na kwoty 72.939,94 CHF z tytułu kapitału wymagalnego oraz 6676,47 CHF z tytułu odsetek umownych. Powstanie tak znacznej zaległości upoważniało bank do wypowiedzenia umowy z uwagi na niedotrzymanie przez kredytobiorców jej warunków.

Dokonany przez powoda sposób doręczenia korespondencji zgodny był natomiast z wymogami art. 61 § 1 k.c., zgodnie z którym oświadczenia woli winny być kierowane do adresata w sposób umożliwiający zapoznanie się z ich treścią. W przypadku doręczeń dokonywanych za pośrednictwem poczty o skuteczności doręczeń nie decyduje to, czy i kiedy adresat zapoznał się z treścią korespondencji. Wystarczające jest, aby adresat korespondencji miał taką możliwość. Często bowiem zdarza się, że adresaci przesyłek, mimo dwukrotnego pozostawienia awiza w skrzynce pocztowej, z własnej woli nie odbierają kierowanej do nich korespondencji. W ocenie Sąd powód, wykazując fakt skierowania do pozwanych oświadczeń o wypowiedzeniu umowy za pośrednictwem poczty, zrealizował spoczywający na nim ciężar dowodu, a wykazanie okoliczności przeciwnej obciążało pozwanych.

Nie ma przy tym znaczenia, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, jak i pozostałe dokumenty związane z udzieleniem kredytu, zostało sporządzone tylko w języku polskim. Pozwani bowiem zwrócili się o udzielenie kredytu do banku jako instytucji znajdującej się na terytorium Polski, posługującej się w swojej działalności językiem polskim i to na nich spoczywał obowiązek zadbania o to, aby otrzymana korespondencja była dla nich zrozumiała. Język polski jest językiem urzędowym kraju, w którym umowa została zawarta i miała być wykonana – spełnienie świadczenia pieniężnego, zgodnie z art. 454 § 2 k.c., powinno nastąpić w siedzibie wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia. Ponadto istotnym jest, że wszelkie zdarzenia i czynności związane z zaciągniętym kredytem, w tym kupno nieruchomości, na które kredyt został udzielony, miały miejsce i wywarły skutki prawne w Polsce. Brak było zatem podstaw, aby nakładać na powoda obowiązek sporządzania dokumentów i korespondencji kierowanej do pozwanych także w języku angielskim.

Na marginesie należy wskazać, że pozwani, nie będący obywatelami (...), nie wnioskowali do powodowego Banku o sporządzenie dokumentów lub korespondencji do nich kierowanej w języku, którym władają. Pozwani nadto nie wykazali, jakie dokumenty kredytowe w języku angielskim i od kogo otrzymali przed zawarciem umowy kredytu, a powodowy Bank nie potwierdza, aby takowe przekazywał pozwanym.

Niezależnie od powyższego, pozwani w skierowanym do powoda piśmie z dnia 19 czerwca 2012 r. (k. 308) potwierdzili fakt otrzymania pism wysłanych przez powoda w dniu 28 maja 2012 r. (w tym dniu bank wysłał do pozwanych oświadczenia o wypowiedzeniu umowy).

Pozwani wskazali również, że powód nie wykonał zarządzenia sądu i nie uzupełnił braków formalnych pozwu poprzez wskazanie wysokości żądanych odsetek umownych, w związku z czym pozew winien być zwrócony.

Zdaniem Sądu rację mają pozwani twierdząc, iż powód nie wskazał wysokości żądanych odsetek; w piśmie z dnia 31 października 2013 r. powód rzeczywiście wskazał jedynie okres, za który odsetki umowne mają zostać zasądzone, nie wskazał jednakże ich wysokości (pismo – k. 40). Powyższe jednak skutkowało oddaleniem powództwa w części dotyczącej zasądzenia odsetek, a nie zwrotem pozwu. Kwestia ta stała się jednak nieaktualna w momencie sprecyzowania powództwa w piśmie z dnia 1 marca 2016 r.

W piśmie tym powód cofnął powództwo ponad dochodzoną kwotę z tytułu niespłaconego kredytu w wysokości łącznie 360.318,95 CHF oraz wniósł o zasądzenie kwoty 89.386,05 złotych tytułem kosztów. Powód nie wyjaśnił jednak, o jakie koszty chodzi i co się na nie składa, nie wynika to również z wyciągu z ksiąg banku z dnia 1 marca 2016 r. (k. 420-421). Wobec powyższego Sąd w zakresie części roszczenia obejmującej zasądzenie kosztów w kwocie 89.386,05 złotych powództwo oddalił. Powództwo oddalono również co do części, co do której powód cofnął powództwo bez zrzeczenia się roszczenia, z uwagi na nie zajęcie przez pozwanych stanowiska wyrażającego zgodę na cofnięcie pozwu i brak w związku z tym możliwości umorzenia postępowania w tej części.

Dochodzoną kwotę 360.318,95 CHF zasądzono w pkt 1 wyroku bez odsetek, gdyż w tym zakresie powód, precyzując powództwo, również się nie wypowiedział.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł, jak w sentencji wyroku. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu.

SSO Agnieszka Matlak